

Journal of Recreation and Tourism Research

Journal home page: www.jrtr.org
ISSN:2148-5321

TURİZM YÜKSEKÖĞRETİMİ VEREN KURUMLARDA GÖREVLİ AKADEMİSYENLERİN PROFİLİ

Rahman TEMİZKAN^a

Cesim BEHREMEN^b

^aEskişehir Osmangazi Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Eskişehir, Türkiye (rahmantemizkan@hotmail.com.tr)

^bEskişehir Osmangazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir, Türkiye (cesim.behremen@gmail.com)

ARTICLE HISTORY

Received:
24.01.2017

Accepted:
03.02.2017

Anahtar Kelimeler:

Turizm
Turizm Yüksek Öğretimi
Turizm eğitimi

Keywords:

Tourism
Tourism Higher Education
Tourism education

ÖZ

Türkiye Cumhuriyeti Devleti turizm sektörüne kalifiye insan kaynağı eğitmek için çok miktarda yatırım yapmıştır. Çok sayıda turizm lisesi, meslek yüksekokulu ve fakültesi olmasına ve bu okullardan bir yığın mezun olmasına rağmen, bu mezunların sektörde istihdamı arzu edilen düzeyde değildir. Bu çalışma, mezunların niteliğinin akademisyenlerin profiline bağlı olduğu varsayımından hareketle, “turizm akademisyenlerinin” profilleri hakkındaki gerçekleri araştırmayı ve ortaya çıkarmayı amaçlamaktadır. Bu çalışmada yer alan çapraz tablolar, yüksek turizm öğretimi veren okullarda çalışan akademisyenlerin durumları hakkında çok çarpıcı sonuçlar ortaya koymaktadır.

ABSTRACT

State of Republic of Turkey has made huge amount of investment for the education of qualified human resource to tourism sector. However, there are great many of tourism highschools, colleges and faculties and also a great amount of graduates from these schools, the employment of these graduates in the sector is not at desired level yet. This study aims to detect and uncover the facts about the profiles of “tourism academicians” with the assumption of quality of the graduates depends on the profile of academicians. Cross tables of the study introduce such dramatic results about the profiles of academicians working in higher education level schools.

GİRİŞ

Tüm dünyada olduğu gibi Türkiye’de de turizm özellikle 1980’li yıllarda turizm teşvikleri ile hızlı bir gelişme sağlamıştır. Hızla büyüyen turizm sektörünün ihtiyaç duyduğu nitelikli işgücünü karşılamak için örgün öğretim kapsamında orta öğretim ve yükseköğretim düzeyinde turizm öğretim kurumları kurulmuştur (Yeşiltaş, Öztürk ve Hemmington, 2010). Bu eğitim kurumlarının inşa edilmesi, tefrişatının yapılması, ihtiyaç duyulan eğitici personelin eğitilmesi ve nihayetinde öğrencilerin alınıp mezun edilmesi gibi faaliyetler devlete ekonomik maliyet getirdiği gibi oldukça uzun zamana ihtiyaç duyulmaktadır. Dolayısıyla, turizm yatırımı yapan özel sektörün teşviklerle hızla büyümesine rağmen nitelikli insan kaynağı ihtiyacını aynı hızda karşılayabilecek olan sertifika programları ve kurslar elzem hale gelmiştir. Bu sebepten turizm sektörünün hızla büyüdüğü 1980’li ve 1990’lı yıllarda sertifika ve kurs programları ile kısa sürede işgücü yetiştirilmesi o dönem için anlayışla karşılanabilir bir durum olarak görülebilir (Temizkan, Erbaş ve Cankül, 2014; Cankül, 2016; Erbaş, Cankül ve Temizkan, 2016).

2010’lu yıllara gelindiğinde, orta öğretim ve yükseköğretim düzeyinde turizm öğretimi yapan ve diploma veren kurum sayıları ve bu kurumlara kayıtlı öğrenci sayıları ve kontenjanları dikkate alındığında sektörün artık diplomalı turizm personeli ile beslenmesi gerektiği, mezunların sayıca yeterli olduğu söylenebilir (Erbaş, Cankül ve Temizkan, 2013; Erbaş, Temizkan ve Cankül, 2014; Erbaş, Temizkan ve Cankül, 2015; Erbaş, Temizkan ve Cankül, 2016). 2016-2017 öğretim yılında, 77 üniversitede faaliyet gösteren 196 adet turizm lisans programına 10 bin 418 öğrenci alınmıştır. Bu programların, 119’u fakülteler, 77’si yüksekokullar bünyesinde yer almaktadır (Bayraktaroğlu, 2016). Turizm diplomalıların ise önemli bir kısmının sektörü kısa sürede terk ettikleri bilinmektedir (Hacıoğlu, 1985; Pavesic ve Brymer 1990; Aydos, 1992; Kusluvan ve Kusluvan, 2000; Birdir, 2002: 495; Üngüren ve Ehtiyar, 2009).

Dolayısıyla turizm öğretimi için yapılan yatırımların, yetiştirilen ve istihdam edilen akademisyenlerin ve verilen emeklerin beklenen karşılığı üretmediği söylenebilir. Turizm sisteminin 1- *Sektör*, 2- *Devleti temsil eden turizmden sorumlu bakanlık* ve 3- *Öğretim kurumları* olmak üzere üç bileşen üzerine kurulu olarak faaliyet gösterebildiği dikkate alındığında, turizm mezunlarının bu 3 temel bileşenin içinde ve özellikle karar mekanizmalarında görev almaları da önem kazanmaktadır.

Bu 3 temel bileşenden;

1. Turizm sektörü bileşeninde çalışanların içinde turizm diplomalıların oranının oldukça düşük olduğu ve sektörde turizm öğretimi almamış kişilerin hâkimiyetinin olduğu yukarıda literatüre dayalı olarak ifade edilmiştir.
2. Turizmden sorumlu olan Kültür ve Turizm Bakanlığı bileşeninin merkez ve taşra teşkilatında istihdam edilen turizm diplomalı oranı da oldukça düşüktür.
3. Yükseköğretim düzeyinde turizm öğretimi bileşeninin de yaşadığı bazı sıkıntılar vardır. Bunların başında turizm yükseköğretim kurumlarında görevli akademisyenlerin ve idarecilerin önemli bir kısmının turizm diplomasına sahip olmamasından kaynaklanan sorunlar olduğu görülmektedir. Turizm öğretim kurumlarına akademik personel alımında turizm diplomalıların yerine başka alanlardan diplomalı olanların alınması kurumların kalitelerinde ciddi olumsuzluklara ve performans düşüklüklerine sebep olduğu söylenebilir. Ayrıca turizm diplomasının ciddiye alınmaması ve alanının işgal edilmesi öğrencilerin de alanlarına bağlılıklarını azaltacak sorgulamalar yapmalarına sebep olabilir (Temizkan ve Cankül, 2015).

Türkiye’de turizm yükseköğretiminde faaliyet gösteren kurumlarda çalışan akademik personelin durumunu ortaya koyan bir çalışma yukarıda belirtilen tartışmalı durumlara ışık tutacaktır. Böylece yükseköğretim düzeyinde turizm öğretiminin planlanması konusunda özellikle Yüksek Öğretim Kurulu Başkanlığına yol gösterici bir eser ortaya çıkmış olacaktır. Bu çalışmada Türkiye’deki turizm yükseköğretim kurumlarında görevli akademisyenlerin durumu ortaya koyulmaya çalışılmıştır.

YÖNTEM

2016 yılının Mayıs ayında, Türkiye’deki tüm üniversitelerin ön lisans düzeyinde turizm öğretimi yapan meslek yüksekokulların ve lisans düzeyinde turizm eğitimi yapan, yüksekokulların ve fakültelerinin web sayfalarından 1640 akademik personelin özgeçmişlerine ulaşılmıştır. Özgeçmişler içerik analizi yöntemiyle incelenmiştir. Özgeçmişlerin içerik analizi ile turizm yükseköğretim kurumlarında çalışan akademik personelinin cinsiyeti, unvanı, görev yaptığı kurumun türü, lisans diploması, yüksek lisans diploması, doktora diploması ve idari görevi bilgileri listelenmiş ve tablo haline getirilmiştir. Elde edilen veriler, yüzde, frekans, çapraz tablolar ve ki kare analizleri ile değerlendirilmiştir.

BULGULAR

Tablo 1. Turizm Yükseköğretiminde Görevli Akademisyenlerin Genel Özellikleri

		n	%
Cinsiyeti	Kadın	676	41,2
	Erkek	964	58,8
	Toplam	1640	100
Üniversitesi	Akdeniz Üniversitesi	77	4,7
	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	73	4,5
	Nevşehir Hacı Bektaş Veli	53	3,2
	Gazi Üniversitesi	52	3,2
	Anadolu Üniversitesi	50	3
	Selçuk Üniversitesi	47	2,9
	Balıkesir Üniversitesi	45	2,7
	Adnan Menderes Üniversitesi	44	2,7
	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	42	2,6
Görev yeri	Fakülte veya Yüksekokul	814	49,6
	Uygulamalı bilimler y.o.	104	6,3
	İBF veya İşletme Fakültesi içindeki Turizm Bölümü	84	5,1
	Turizm Meslek Yüksekokulu	521	31,8
	Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu içinde Turizm Bölümü	117	7,1
	Toplam	1640	100
Ünvan	Prof.	93	5,7
	Doç.	138	8,4
	Yrd. Doç.	371	22,6
	Öğretim Görevlisi	667	40,7
	Araştırma Görevlisi	292	17,8
	Diğer	68	4,1
	Bilinmeyen	11	0,7
Toplam	1640	100	
İdari Görev	Dekan / Müdür	68	4,1
	Dekan / Müdür Yrd.	79	4,8
	Bölüm Başkanı	157	9,6
	İdari Görevli Toplam	304	18,4
	Toplam	1640	100
Lisans Mezuniyet	Turizm	614	37,4
	İşletme	97	5,9
	Diğer	282	17,2
	Bu konuda veriye ulaşılamayan	647	39,5
	Toplam	1640	100
Yüksek lisans mezuniyet	Turizm	511	31,2
	İşletme	133	8,1
	Diğer	280	17,1
	Bu konuda veriye ulaşılamayan	716	43,7
	Toplam	1640	100
Doktora Mezuniyeti	Turizm	349	21,3
	İşletme	110	6,7
	Diğer	232	14,1
	Bu konuda veriye ulaşılamayan	949	57,9
	Toplam	1640	100

Turizm yükseköğretiminde görevli akademisyenlerin üniversitelere göre dağılımı, cinsiyet dağılımları, fakülteler, yüksekokullar ve meslek yüksekokullarına göre görev yeri dağılımları, unvan dağılımları, idari görev

dağılımları, alanlarına göre lisans mezuniyet durumları, yüksek lisans mezuniyet durumları ve doktora mezuniyet durumları “Turizm Yükseköğretiminde Görevli Akademisyenlerin Genel Özellikleri” isimli Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1’de görüldüğü gibi; Türkiye’de ön lisans ve lisans düzeyinde turizm öğretimi yapan kurumların web sayfaları taranarak tespit edilen turizmle doğrudan ilgili bölümlerde istihdam edilen turizm akademik personelinin %41,2’sinin kadın %58,8’inin erkek olduğu görülmektedir.

Turizm fakültelerinde, yüksekokullarında ve meslek yüksekokullarında ve İİBF gibi fakültelerde yer alan turizm bölümlerinde en fazla akademisyeni istihdam eden üniversiteler sıralamasında 77 akademisyenle Akdeniz üniversitesi birinci, 73 akademisyenle Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi ikinci, 53 akademisyenle Nevşehir Hacı Bektaşî Üniversitesi üçüncü, 52 akademisyenle Gazi Üniversitesi dördüncü, 50 akademisyenle Anadolu Üniversitesi beşinci, 47 akademisyenle Selçuk Üniversitesi altıncı, 45 akademisyenle Balıkesir Üniversitesi yedinci, 44 akademisyenle Adnan Menderes Üniversitesi sekizinci ve 42 akademisyenle Çanakkale Üniversitesi dokuzuncu sırada yer almıştır. 40 akademisyenin altında bir sayıda akademisyeni bulunan üniversiteler tabloda gösterilmemiştir. 1640 akademisyenden 814 (%49,6) akademisyenin fakülte ve yüksekokullarda, 104 (%6,3) akademisyenin uygulamalı bilimler yüksekokulları içerisinde yer alan turizm bölümlerinde, 84 (%5,1) akademisyenin İİBf veya İşletme fakülteleri içerisindeki turizm bölümlerinde, 521 (%31,8) akademisyenin Turizm Meslek Yüksekokullarında ve 117 (%7,1) Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulları içindeki turizm bölümlerinde istihdam edildikleri görülmektedir.

Bu akademisyenlerden 93 (%5,7) akademisyen Prof. Dr. 138 akademisyen (%8,4) Doç. Dr., 371 (%22,6) akademisyen Yrd. Doç. Dr., 667 akademisyen (%40,7) öğretim görevlisi, 292 akademisyen (17,8) araştırma görevlisi unvanlarında görev yapmaktadırlar. Önemli bir kısmının öğretim görevlisi ünvanına sahip olması meslek yüksekokullarının araştırma faaliyetlerinden ziyade öğretim faaliyetlerine odaklanmasından dolayı araştırma görevlisi ve öğretim üyesi ihtiyacının daha az olmasıyla açıklanabilir.

304 akademisyenin dekan, müdür ve dekan yardımcısı ve müdür yardımcısı statülerinde idari görevli olduğu görülmektedir. 1640 akademisyenden Dekan veya Müdür akademisyenlerin sayısı 68 (%4,1), Dekan yardımcısı veya Müdür Yardımcısı akademisyenlerin sayısı 79 (%4,8) Bölüm başkanı olan akademisyenlerin sayısı ise 157’dir (%9,6).

Turizm bölümlerinde istihdam edilen akademik personelin 1640 tanesinin özgeçmişlerine ulaşılmıştır. 1640 özgeçmişe ulaşılabilmesine rağmen bunlarda bir standart olmadığı, önemli bir kısmının eğitim durumları ile ilgili bilgilerin eksik olduğu ve sadece 993 (%60,5) tanesinin özgeçmişlerinde lisans mezuniyet alanının ne olduğuna dair bilgi bulunduğu görülmüştür. 1640 akademisyenden 647 (%39,5) tanesinin lisans mezuniyeti ile ilgili herhangi bir bilgi bulunamamıştır. 1640 akademisyenden sadece 614 (% 37,4) tanesi turizm lisans diplomasına sahip olduğu tespit edilebilmiştir. 1640 akademisyenden 511 tanesinin (%31,2) turizm yüksek lisans diplomasına, 349 tanesinin (%21,3) turizm doktora diplomasına sahip olduğu tespit edilmiştir. Özgeçmişinde öğrenim gördükleri alanlar hakkında bilgi bulunmayan akademisyenlerin mezuniyet alanlarına eşit dağılım göstereceği varsayıldığında mezuniyet alanlarına dair veri oransal olarak değişmeyecektir. Özgeçmişinde öğrenim durumu ile ilgili bilgi bulunmayan %39,5’in turizm öğrenimi görmemiş olanlardan olduğu düşünülürse turizm yüksek öğretim kurumlarında görevli akademisyenlerin bu araştırmada ortaya konulan oranlardan çok daha önemli bir çoğunluğunun turizm diplomasına sahip olmayanlardan oluştuğu görülecektir.

Turizm yükseköğretiminde görevli akademisyenlerin ünvan ve cinsiyet dağılımları Tablo 2’de gösterilmiştir. 1629 akademisyenin cinsiyet ve ünvan bilgileri ile çapraz tablo oluşturulmuştur. 1629 akademisyen içinden “Profesör” ünvanına sahip olan akademisyen sayısı 93’tür (%5,7). Profesör ünvanına sahip olan akademisyenlerin 23’ü kadın (%24,7) ve 70’i erkektir. (%75,3). 1629 akademisyen içinden “Doçent” ünvanına sahip olan akademisyen sayısı 138’dir (%8,5). Doçent ünvanına sahip olan akademisyenlerin 43’ü kadın (%31,2) ve 95’i erkektir. (%68,8).

629 akademisyen içinden “Yardımcı Doçent” ünvanına sahip olan akademisyen sayısı 371’dir (%22,8). Yardımcı Doçent ünvanına sahip olan akademisyenlerin 172’si kadın (%46,4,2) ve 199’u erkektir. (%53,6). 1629 akademisyen içinden “Öğretim Görevlisi ” ünvanına sahip olan akademisyen sayısı 667’dir (%40,9). Öğretim Görevlisi ünvanına sahip olan akademisyenlerin 271’i kadın (%40,6) ve 396’sı erkektir. (%59,4). 1629 akademisyen içinden “Araştırma Görevlisi ” ünvanına sahip olan akademisyen sayısı 292’dir (%40,9). Araştırma Görevlisi ünvanına sahip olan akademisyenlerin 126’i kadın (%43,2) ve 166’sı erkektir. (%56,8). Ünvanlar

yükseldikçe kadın akademisyenlerin sayısı ve oranının azaldığını, yüksek ünvanlara erkek akademisyenlerin hâkim olduğu görülmektedir. Pearson Ki kare testi sonuçlarına göre de ($\chi^2_{hes} = 23,752$; $p < 0,01$) de ünvanlar cinsiyetlere göre anlamlı ve önemli bir farklılık göstermektedir.

Tablo 2. Turizm Yükseköğretiminde Görevli Akademisyenlerin Ünvanları ve Cinsiyetleri

		Cinsiyeti		Toplam	
		Kadın	Erkek		
Ünvanı	Prof		23	70	93
		Ünvanı içinde %	%24,7	%75,3	%100,0
		Cinsiyeti içinde %	%3,4	%7,3	%5,7
		Toplam içinde %	%1,4	%4,3	%5,7
	Doç.		43	95	138
		Ünvanı içinde %	%31,2	%68,8	%100,0
		Cinsiyeti içinde %	%6,4	%9,9	%8,5
		Toplam içinde %	%2,6	%5,8	%8,5
	Yrd. Doç.		172	199	371
		Ünvanı içinde %	%46,4	%53,6	%100,0
		Cinsiyeti içinde %	%25,7	%20,8	%22,8
		Toplam içinde %	%10,6	%12,2	%22,8
	Öğr. Gör.		271	396	667
		Ünvanı içinde %	%40,6	%59,4	%100,0
		Cinsiyeti içinde %	%40,4	41,3%	40,9%
		Toplam içinde %	%16,6	%24,3	%40,9
	Arş. Gör.		126	166	292
		Ünvanı içinde %	%43,2	%56,8	%100,0
		Cinsiyeti içinde %	%18,8	%17,3	%17,9
		Toplam içinde %	%7,7	%10,2	%17,9
	Diğer		35	33	68
		Ünvanı içinde %	%51,5	%48,5	%100,0
		Cinsiyeti içinde %	%5,2	%3,4	%4,2
		Toplam içinde %	%2,1	%2,0	%4,2
Toplam		670	959	1629	
	Unvanı içinde %	%41,1	%58,9	%100,0	
	Cinsiyeti içinde %	%100,0	%100,0	%100,0	
	Toplam içinde %	%41,1	%58,9	%100,0	

Turizm Yükseköğretiminde Görevli Akademisyenlerin cinsiyetlerine göre idari görev dağılımları Tablo 3'te gösterilmiştir. İdari görevi olduğu tespit edilen 304 akademisyenin cinsiyet ve idari görevleri bilgileri ile çapraz tablo oluşturulmuştur.

Tablo 3. Turizm Yükseköğretiminde Görevli Akademisyenlerin İdari Görevleri ve Cinsiyetleri

		Cinsiyeti		Toplam	
		Kadın	Erkek		
İdari Görevi	Dekan/Müdür		14	54	68
		İdari Görevi içinde %	%20,6	%79,4	%100,0
		Cinsiyet içinde %	%14,4	%26,1	%22,4
		Toplam içinde %	%4,6	%17,8	%22,4
	Dekan yrd. / Mdryrd.		20	59	79
		İdari Görevi içinde %	%25,3	%74,7	%100,0
		Cinsiyet içinde %	%20,6	%28,5	%26,0
		Toplam içinde %	%6,6	%19,4	%26,0
	Bölüm Başkanı		63	94	157
		İdari Görevi içinde %	%40,1	%59,9	%100,0
		Cinsiyet içinde %	%64,9	%45,4	%51,6
		Toplam içinde %	%20,7	%30,9	%51,6
Toplam		97	207	304	
	İdari Görevi içinde %	%31,9	%68,1	%100,0	
	Cinsiyet içinde %	%100,0	%100,0	%100,0	
	Toplam içinde %	31,9%	68,1%	%100,0	

İdari göreve sahip olan 304 akademisyen içinden “Dekan/Müdür” olarak idari görevi bulunan akademisyen sayısı 68 dir (%22,4). Dekan/Müdür olarak görev yapan akademisyenlerin 14’ü kadın (%20,6) ve 54’ü de erkektir (%79,4). İdari göreve sahip olan 304 akademisyen içinden “Dekan yrd. / Mdr. yrd.” olarak idari görevi bulunan akademisyen sayısı 79’dur (%26,0). Dekan yrd. / Mdr. yrd. olarak görev yapan akademisyenlerin 20’si kadın (%25,3) ve 59’u de erkektir (%74,7). İdari göreve sahip olan 304 akademisyen içinden “Bölüm Başkanı” olarak idari görevi bulunan akademisyen sayısı 157’dir (%51,6). Bölüm Başkanı olarak görev yapan akademisyenlerin 63’ü kadın (%40,1) ve 94’ü de erkektir (%59,9). İdari görevler yükseldikçe kadın akademisyenlerin sayısı ve oranının azaldığını, yüksek idari görevlerde erkek akademisyenlerin hâkim olduğu görülmektedir. Pearson Ki kare testi sonuçlarına göre de ($X^2_{hes} = 10,472$; $p < 0,01$) İdari görevlerin dağılımının cinsiyete göre anlamlı ve önemli bir farklılık gösterdiği görülmektedir.

Turizm Yükseköğretiminde Görevli Akademisyenlerin idari görevleri ve lisans mezuniyetleri Tablo 4’te gösterilmiştir. Lisans mezuniyet alanı tespit edilebilen 214 akademisyenin dekan veya müdür, dekan yardımcısı veya müdür yardımcısı ve bölüm başkanı statülerinde görev yaptıkları görülmektedir.

Tablo 4. Turizm Yükseköğretiminde Görevli Akademisyenlerin İdari Görevleri ve Lisans Mezuniyetleri

		Lisans Mezuniyeti			Toplam	
		Turizm	İşletme	Diğer		
İdari Görevi	Dekan/Müdür		15	8	28	51
		İdari Görevi içinde %	%29,4	%15,7	%54,9	%100,0
		Lisans Mezuniyeti içinde %	%13,4	%28,6	%37,8	%23,8
		Toplam içinde %	%7,0	%3,7	%13,1	%23,8
	Dekan yrd. / Mdryrd.		31	7	14	52
		İdari Görevi içinde %	%59,6	%13,5	%26,9	%100,0
		Lisans Mezuniyeti içinde %	%27,7	%25,0	%18,9	%24,3
		Toplam içinde %	%14,5	%3,3	%6,5	%24,3
	Bölüm Başkanı		66	13	32	111
		İdari Görevi içinde %	%59,5	%11,7	%28,8	%100,0
		Lisans Mezuniyeti içinde %	%58,9	%46,4	%43,2	%51,9
		Toplam içinde %	%30,8	%6,1	%15,0	%51,9
Toplam		112	28	74	214	
	İdari Görevi içinde %	%52,3	%13,1	%34,6	%100,0	
	Lisans Mezuniyeti içinde %	%100,0	%100,0	%100,0	%100,0	
	Toplam içinde %	%52,3	%13,1	%34,6	%100,0	

İdari görevi olan 214 akademisyenin 112'si turizm (%52,3), 28'ü işletme (%13,1) ve 74'ü diğer (%34,6) bölümlerden lisans diplomasına sahiptir.

214 akademisyenin içinden "Dekan/Müdür" olarak idari görevi bulunan akademisyen sayısı 51'dir (%23,8). Dekan/Müdür olarak görev yapan akademisyenlerin 15'i turizm (%29,4), 8'i işletme (%15,7) ve 28'i diğer (%54,9) bölümlerden lisans diplomasına sahiptir. 214 akademisyenden "Dekan yrd. / Mdr. yrd." olarak idari görevi bulunan akademisyen sayısı 52'dir (%24,3). "Dekan yrd. / Mdr. yrd. olarak görev yapan 52 akademisyenin 31'i turizm (%59,6), 7'i işletme (%13,5) ve 14'i diğer (%26,9) bölümlerden lisans diplomasına sahiptir. "Bölüm Başkanı" olarak idari görevi bulunan akademisyen sayısı 111'dir (%51,9). Bölüm Başkanı olarak görev yapan akademisyenlerin 66'sı turizm (%59,5), 13'ü işletme (%13,7) ve 32'si diğer (%28,8) bölümlerden lisans diplomasına sahiptir. Dekan ve Müdür gibi turizm fakültelerinin ve yüksekokullarının tepe yöneticilerinin sadece %26,9'unun turizm lisans diplomasına sahip olduğu, tepe yöneticilerin çoğunun turizm dışındaki alanlardan lisans diplomasına sahip olduğu görülmektedir. Turizm lisans diplomasına sahip olan akademisyenlerin daha çok yönetici yardımcılığı görevini yürüttükleri görülmektedir. Bölüm başkanlarının yarısından fazlasının turizm lisans diplomasına sahip olması ise umut verici olmasına rağmen bölüm başkanlığının akademik nitelikli işlerle ilgili olması düşünüldüğünde tüm bölüm başkanlarının turizm lisans diplomasına sahip olması daha uygun olacaktır.

Turizm Yükseköğretiminde Görevli Akademisyenlerin idari görevleri ve yüksek lisans mezuniyet alanları Tablo 5'de gösterilmiştir.

Tablo 5. Turizm Yükseköğretiminde Görevli Akademisyenlerin İdari Görevleri ve Yüksek Lisans Mezuniyetleri

		Yüksek Lisans Mezuniyeti			Toplam	
		Turizm	İşletme	Diğer		
İdari Görevi	Dekan/Müdür		15	4	25	44
		İdari Görevi içinde %	%34,1	%9,1	%56,8	%100,0
		Yüksek Lisans Mezuniyeti içinde %	%16,5	%15,4	%32,9	%22,8
		Toplam içinde %	%7,8	%2,1	%13,0	%22,8
	Dekan yrd. / Mdryrd.		27	4	20	51
		İdari Görevi içinde %	%52,9	%7,8	%39,2	%100,0
		Yüksek Lisans Mezuniyeti içinde %	%29,7	%15,4	%26,3	%26,4
		Toplam içinde %	%14,0	%2,1	%10,4	%26,4
	Bölüm Başkanı		49	18	31	98
		İdari Görevi içinde %	%50,0	%18,4	%31,6	%100,0
		Yüksek Lisans Mezuniyeti içinde %	%53,8	%69,2	%40,8	%50,8
		Toplam içinde %	%25,4	%9,3	%16,1	%50,8
Toplam		91	26	76	193	
	İdari Görevi içinde %	%47,2	%13,5	%39,4	%100,0	
	Yüksek Lisans Mezuniyeti içinde %	%100,0	%100,0	%100,0	%100,0	
	Toplam içinde %	%47,2	%13,5	%39,4	%100,0	

İdari görevi olduğu ve yüksek lisans mezuniyet alanı tespit edilebilen 193 akademisyenden 91'i turizm (%47,2), 26'sı işletme (%13,5) ve 76'sı diğer (%39,4) alanlardan yüksek lisans diplomasına sahiptir. Yüksek lisans mezuniyeti olduğu tespit edilen ve idari görevi olan 193 akademisyenin içinden "Dekan/Müdür" olarak idari görevi bulunan akademisyen sayısı 44'dir (%22,8). Dekan/Müdür olarak görev yapan akademisyenlerin 15'i (%34,1) turizm, 4'ü (%9,1) işletme ve 25'i (%56,8) diğer alanlardan yüksek lisans mezuniyetine sahiptir. Bir idari görevde yer alan ve yüksek lisans mezuniyet alanı belli olan 193 akademisyenin içinden "Dekan yrd. / Mdr. yrd." olarak idari görevi bulunan akademisyen sayısı 51'dir (%26,4). "Dekan yrd. / Mdr. yrd." olarak görev yapan akademisyenlerin 27'si turizm (%52,9), 4'ü işletme (%7,8) ve 20'si diğer (%39,2) alanlardan yüksek lisans diplomasına sahiptir. "Bölüm Başkanı" olarak görev yapan akademisyenlerin 49'u turizm (%50,0), 18'i işletme (%18,4) ve 31'i diğer (%31,6) diğer alanlardan yüksek lisans diplomasına sahiptir. Özellikle tepe yöneticilerin (dekan veya müdür) yarısından fazlasının turizm dışındaki alanlarda yüksek lisans diplomasına sahip olan akademisyenlerden atandığı görülmektedir. Pearson Ki kare testi sonuçlarına göre de ($X^2_{hes} = 10,585$; $p < 0,01$) idari görevlerin dağılımının mezun olunan yüksek lisans alanına göre anlamlı ve önemli bir farklılık gösterdiği görülmektedir. Turizm yüksek lisansına sahip olanların idari görevlere özellikle getirilmediği fikrini destekleyen bir tablo görülmektedir.

Turizm Yüksek Öğretiminde Görevli Akademisyenlerin idari görevleri ve doktora mezuniyet alanları Tablo 6'da gösterilmiştir.

Tablo 6. Turizm Yükseköğretiminde Görevli Akademisyenlerin İdari Görevleri ve Doktora Mezuniyetleri

		Doktora Mezuniyeti			Toplam	
		Turizm	İşletme	Diğer		
İdari Görevi	Dekan/Müdür		12	5	26	43
		İdari Görevi içinde %	%27,9	%11,6	%60,5	%100,0
		Doktora Mezuniyeti içinde %	%20,0	%18,5	%32,5	%25,7
		Toplam içinde %	%7,2	%3,0	%15,6	%25,7
	Dekan yrd. / Mdryrd.		15	6	17	38
		İdari Görevi içinde %	%39,5	%15,8	%44,7	%100,0
		Doktora Mezuniyeti içinde %	%25,0	%22,2	%21,3	%22,8
		Toplam içinde %	%9,0	%3,6	%10,2	%22,8
	Bölüm Başkanı		33	16	37	86
		İdari Görevi içinde %	%38,4	%18,6	%43,0	%100,0
Doktora Mezuniyeti içinde %		%55,0	%59,3	%46,3	%51,5	
Toplam içinde %		%19,8	%9,6	%22,2	%51,5	
Toplam		60	27	80	167	
	İdari Görevi içinde %	%35,9	%16,2	%47,9	%100,0	
	Doktora Mezuniyeti içinde %	%100,0	%100,0	%100,0	%100,0	
	Toplam içinde %	%35,9	%16,2	%47,9	%100,0	

Tablo 6’da görüldüğü gibi, doktora mezuniyet alanı belli olan 167 akademisyenin dekan, müdür ve dekan yardımcısı ve müdür yardımcısı statülerinde idari görevli olduğu görülmektedir. 167 idari görev statüsünde yer alan akademisyenlerin doktora derecelerinin 60’ı turizm (%35,9), 27’si işletme (%16,2) ve 80’i diğer (%47,9) diğer alanlardandır.

Bu 167 idareci akademisyenin içinden “Dekan/Müdür” olarak idari görevi bulunan akademisyen sayısı 43’tür (%25,7). “Dekan/Müdür” olarak görev yapan akademisyenlerin 12’si turizm (%27,9), 5’i işletme (%11,6) ve 26’sı diğer (%60,5) alanlarda doktora yapmıştır. 167 akademisyenden “Dekan yrd. / Mdr. yrd.” olarak idari görevi bulunan akademisyen sayısı 38’dir (%22,8). “Dekan yrd. / Mdr. yrd.” olarak görev yapan akademisyenlerin 15’i turizm (%39,5), 6’sı işletme (%15,8) ve 17’si diğer (%44,7) alanlardan doktora derecesine sahiptir. 167 akademisyenin içinden “Bölüm Başkanı” olarak idari görevi bulunan akademisyen sayısı 86’dır (%51,9). “Bölüm Başkanı” olarak görev yapan akademisyenlerin 33’ü turizm (%38,4), 16’sı işletme (%18,6) ve 37’si (%43,0) diğer alanlardan doktora derecesine sahiptir. Turizm dışındaki çeşitli alanlardan lisans mezunu olanlar bilimsel hazırlık gibi ek dersler olarak turizmde yüksek lisans ve doktora yapabilmektedirler. Turizm fakültelerinde, yüksekokullarında ve meslek yüksekokullarında istihdam edilen akademisyenlerin ve özellikle kurumun stratejik planını hazırlayıp takip etmekle görevli olan idari pozisyonlardaki akademisyenlerin en az bir düzeyde turizm diplomasına sahip olmalarını beklemek doğaldır.

Turizm yükseköğretim kurumlarında görevli olan akademisyenlerin lisans, yüksek lisans veya doktora düzeyinde olmak üzere her hangi bir turizm diplomasına sahip olma durumları ve idari görevleri Tablo 7’de gösterilmiştir. Turizm yükseköğretim kurumlarında 304 akademisyenin idari görevi olduğu görülmektedir. İdari göreve sahip olan 304 akademisyen içinden “Dekan/Müdür” olarak idari görevi bulunan akademisyen sayısı 68 dir (%22,4). Dekan/Müdür olarak görev yapan akademisyenlerin 49’unda (%72,1) turizm alanında 1 tane bile diploması olmadığı görülmektedir. 68 dekan veya müdürün sadece 19’unda (%27,9) herhangi bir düzde turizm diploması olduğu görülmektedir. İdari göreve sahip olan 304 akademisyen içinden “Dekan yrd. / Mdr. yrd.” olarak idari görevi bulunan akademisyen sayısı 79’dur (%26,0). “Dekan yrd. / Mdr. yrd.” olarak görev yapan akademisyenlerin 44’ünde (%55,7) bir tane bile turizm diploması olmadığı sadece 35’inde (%44,3) herhangi bir düzeyde turizm diploması olduğu görülmektedir. İdari göreve sahip olan 304 akademisyen içinden “Bölüm Başkanı” olarak idari görevi bulunan akademisyen sayısı 157’dir (%51,6). Turizm yükseköğretiminde turizm bölümlerinde “Bölüm Başkanı” olarak görev yapan akademisyenlerin 83’ünde (%52,9) hiçbir düzeyde turizm diploması yoktur. Sadece 74’ünde (%47,1) herhangi bir düzeyde turizm diploması olduğu tespit edilmiştir. Pearson Ki kare testi sonuçlarına göre de ($X^2_{hes} = 7,382$; $p < 0,01$) idari görevlerin dağılımının turizm diplomasına sahip olup olunmamasına göre anlamlı ve önemli bir farklılık gösterdiği görülmektedir. Turizm diplomasına sahip olan akademisyenlerin idari görevlere belki de özellikle getirilmedikleri söylenebilir.

Tablo 7. Turizm Yükseköğretiminde Görevli Akademisyenlerin Herhangi Bir Düzeyde Turizm Diplomasına Sahip Olma Durumları ve İdari Görevleri

		Turizm Diploması		Toplam	
		Yok	Var		
İdari Görevi	Dekan/Müdür		49	19	68
		İdari Görevi içinde %	%72,1	%27,9	%100,0
		Turizm Diploması içinde %	%27,8	%14,8	%22,4
	Toplam içinde %	%16,1	%6,3	%22,4	
	Dekan yrd. / Mdryrd.		44	35	79
		İdari Görevi içinde %	%55,7	%44,3	%100,0
		Turizm Diploması içinde %	%25,0	%27,3	%26,0
	Toplam içinde %	%14,5	%11,5	%26,0	
Bölüm Başkanı		83	74	157	
	İdari Görevi içinde %	%52,9	%47,1	%100,0	
	Turizm Diploması içinde %	%47,2	%57,8	%51,6	
Toplam içinde %	%27,3	%24,3	%51,6		
Toplam		176	128	304	
	İdari Görevi içinde %	%57,9	%42,1	%100,0	
	Turizm Diploması içinde %	%100,0	%100,0	%100,0	
	Toplam içinde %	%57,9	%42,1	%100,0	

Turizm yükseköğretim kurumlarında istihdam edilen akademisyenlerin lisans, yüksek lisans ve doktora olmak üzere tüm diplomalarının turizm alanından olma durumu ve idari görevleri Tablo 8’de gösterilmiştir.

İdari göreve sahip olan 304 akademisyen içinden “Dekan/Müdür” olarak görev yapan akademisyen sayısı 68’dir (%22,4). “Dekan/Müdür” olarak görev yapan akademisyenlerin sadece 8’inin (%11,8) tüm diplomaları turizm alanındandır. İdari göreve sahip olan 304 akademisyen içinden “Dekan yrd. / Mdr. yrd.” olarak görev yapan akademisyen sayısı 79’dur (%26,0). Dekan yrd. / Mdr. yrd. olarak görev yapan akademisyenlerin sadece 12’sinin(%15,2) tüm diplomaları turizm alanındandır. İdari göreve sahip olan 304 akademisyen içinden “Bölüm Başkanı” olarak idari görevi bulunan akademisyen sayısı 157’dir (%51,6). Bölüm Başkanı olarak görev yapan akademisyenlerin sadece 23’ünün (%14,6) tüm diplomaları turizm alanındandır.

Tablo 8. Turizm Yükseköğretiminde Görevli Akademisyenlerin Tüm Diplomalarının Turizm Alanından Olma Durumları ve İdari Görevleri

		Tüm Diplomaları Turizm		Toplam	
		Olmayan	Olan		
İdari Görevi	Dekan/Müdür		60	8	68
		Dekan/Müdür içinde %	%88,2	%11,8	%100,0
		Tüm diplomaları turizm olan içinde %	%23,0	%18,6	%22,4
	Toplam içinde %	%19,7	%2,6	%22,4	
	Dekan yrd. / Mdryrd.		67	12	79
		Dekan yrd. / Mdryrd. İçinde %	%84,8	%15,2	%100,0
		Tüm diplomaları turizm olan içinde %	%25,7	%27,9	%26,0
	Toplam içinde %	%22,0	%3,9	%26,0	
Bölüm Başkanı		134	23	157	
	Bölüm Başkanı içinde %	%85,4	%14,6	%100,0	
	Tüm diplomaları turizm olan içinde %	%51,3	%53,5	%51,6	
Toplam içinde %	%44,1	%7,6	%51,6		
Toplam		261	43	304	
	İdari Görevi içinde %	%85,9	%14,1	%100,0	
	Tüm diplomaları turizm olan içinde %	%100,0	%100,0	%100,0	
	Toplam içinde %	%85,9	%14,1	%100,0	

SONUÇ VE TARTIŞMA

Türkiye’nin 1980’li yıllardan sonra turist varışlarındaki ve turizm gelirlerindeki artışa bağlı olarak turizm öğretimine gereken önemi verdiği ve devlet tarafından yükseköğretimde de her düzeyde yeterince kapasite oluşturduğu görülmektedir. Bu kapasitenin ürettiği nitelikli insan kaynağının;1- Sektörde işgücü olarak, 2-

Turizmden sorumlu bakanlıkta ve taşra teşkilatında ilgili devlet bürokrasisinde karar mekanizmalarında yönetici olarak ve 3- Öğretim kurumlarında eğitici ve idareciler olarak görev almasının sağlanmadığı açıkça ortadadır.

Bu çalışmada dağılımı ve özellikleri incelenen akademisyenler için “Turizm Akademisyeni” kavramı kullanarak başlanmış olmasına rağmen araştırma sonuçları ve çapraz tablolar oluşturulduğunda “Turizm Yükseköğretiminde Görevli Akademisyenler” kavramının kullanılmasının daha doğru olacağı görülmüştür. Çalışmada gösterilen tüm çapraz tablolarda görüldüğü ve ki kare testleri sonuçlarının açıkladığı gibi turizm diplomalıların kendi öğretim kurumlarında akademisyen olmalarının ve özellikle idareci olmalarının önünde engeller olduğu görülmektedir. En büyük engelin ise diğer alanlardan gelen akademisyenlerin turizm yükseköğretim kurumlarında sayısal olarak veya ünvan olarak üstünlüğe sahip olmaları olarak görülebilir. Turizm alanında doçentliğin 2011 yılından itibaren açılması ve turizm doçentlerinin henüz profesör ünvanlarına kavuşmamış olması da idari görevlerin diğer alanlardan gelenler tarafından yapılması sonucunu doğurduğu da düşünülmelidir. Turizm doktoralarının ve turizm doçentlerinin sayılarının artması gerekmektedir. Turizm disiplininin/biliminin/alanın stratejik hedeflerinin turizm diplomasına sahip yetkin turizmciler tarafından koyulması ve geleceğinin sağlıklı inşa edilmesi için hayati önem taşımaktadır. Sektör ve devlet mekanizması da turizm diplomalı akademisyenlerin bilimsel araştırma geliştirme çalışmalarıyla açacakları yol, inşa edecekleri turizm sistemi ve üretecekleri nitelikli insan kaynağı ile rakiplerine fark atabilecektir.

Turizm yükseköğretim kurumlarında görevli akademisyenlerin cinsiyet dağılımlarında dengeye yakın bir oran yakalandığı görülmektedir. Ancak, idari görevler söz konusu olduğunda erkeklerin hâkimiyeti görülmektedir. Kadınlara karşı cam tavan sendromunun etkisi turizm akademisinde de görüldüğü söylenebilir. Kadın akademisyenlerin idareci olmalarının YÖK ve rektörlükler tarafından desteklenmesi gerektiği görülmektedir. Ancak bundan daha vahim olmak üzere, bir akademisyenin ne kadar çok turizm diploması varsa idarecilikten o kadar çok uzaklaştırıldığı da görülmektedir. Turizm yükseköğretim kurumlarına öğretim elemanı alım ilanlarında turizm dışından diplomalıların sıkça istenmesinin sebebi olarak; turizm yükseköğretim kurumlarında görevli mevcut öğretim elemanlarının ve özellikle karar mekanizmalarını işgal etmiş olan idarecilerin turizm diplomalı olmamaları gösterilebilir.

Turizm sektörü Türkiye için cari açığın %60'ından fazlasını kapatan bir sektör olarak son derece büyük bir öneme sahiptir. Turizm sektöründe araştırma geliştirme çalışmalarının yapılması, nitelikli işgücünün ve bürokratların yükseköğretimde gerçekleştirilen öğretim faaliyetleri ile yetiştirilmesi ve turizm sisteminin inşa edilmesi ancak turizm yükseköğretim kurumlarının sağlıklı ve verimli çalışması ile mümkündür. Bu kurumların sağlıklı stratejik planlama yapmaları ve bu planlara uygun çalışmaları ise ancak turizm diplomalı akademisyenlerin istihdam edilmesi ve idari görevlerin turizm diplomalı akademisyenler tarafından yapılması ile mümkündür. Turizm diploması olmayan akademisyenlerin, bölüm başkanlarının, dekanların, müdürlerin turizmciler yetiştirmeleri nasıl düşünülebilir? Turizm diploması olmayan dekan, müdür ve bölüm başkanları ders müfredatlarını dahi turizm sektörünün gereklerine göre değil kendi bakış açılarına göre hazırlayacaktır. Böyle bir ders müfredatından ve öğretimden geçmiş mezunun sektöre ne kadar katkı sunabileceği veya sektör tarafından ne kadar tercih edileceği konusu tartışma götürür bir konudur. Sektörün turizm öğretimini ve akademisini yabancı ve uzak görmesinin temel sebeplerinden bir tanesi olarak, turizm öğretim kurumlarının idarecilerinin ve akademisyenlerinin başka alanlardan gelen akademisyenlerden oluşması ve dolayısıyla turizm sektöründen ve öğretiminden uzak olması sayılabilir. Turizm akademisinin turizm konusunda liyakat sahibi öğretici ve araştırmacılara kavuşması turizm eğitiminde de bazı yapısal iyileştirmeler gerektirmektedir.

TİYADER (Uluslararası Turizm Eğitimcileri ve Profesyonelleri Derneği) tarafından 2015 yılının son çeyreğinde “2023 Stratejik Hedefleri için Stratejik Sektör Turizmde Ortak Akıl” isimli proje gerçekleştirilmiştir (Temizkan ve Cankül, 2015). Bu proje kapsamında “Turizm Akademisyenleri Çalıştayı”, “Turizm Profesyonelleri Çalıştayı” ve “Turizm Öğrencileri Çalıştayı” olmak üzere toplam 3 çalıştay gerçekleştirilmiştir. Bu çalıştayların ortak akılla üretilen sonuç raporlarında ve TİYADER’in bu raporlara istinaden hazırlayıp YÖK’e gönderdiği yazılarda turizm öğretiminin ve akademisinin düzenlenmesine yönelik öneriler yer almaktadır. Bu öneriler;

1. Turizm fakültesi dekanlarının, yüksekokul müdürlerinin ve bölüm başkanlarının yalnızca doktora ve/veya doçentliği turizm alanından olanlardan atanması sağlanmalıdır,
2. Bölümde turizm diplomasına haiz öğretim üyeleri varken profesör kadrosunu turizm alanındaki bir bölümden almış olsalar dâhi turizm diplomasına ve turizm doçentliğine sahip olmayanların idari görevlere getirilmemesi sağlanmalıdır,

3. Turizm öğretimi yapan bölümlere öğretim elemanı ilan şartlarında sadece en az turizm lisans mezunu olma şartının getirilmesi sağlanmalıdır,
4. Turizm öğretimi yapan bölümlere öğretim üyesi ilan şartlarında sadece en az turizm doktorası yapmış olma şartı genel bir şart olarak getirilmelidir, adayın çalışma alanları gibi aranılan diğer nitelikler özel şartlar olarak ayrıca belirtilebilir,

Bu öneriler turizm yükseköğretim kurumlarında görevlendirilecek akademik personelin ve idarecilerin sahip olması gereken asgari niteliklerin altını çizmektedir. Turizm yükseköğretim kurumlarında görevlendirilecek akademisyenlerin niteliklerinin belirlenmesi ile turizm öğretiminin sorunlarından önemli bir kısmı çözülmüş olacaktır. Bununla birlikte, turizm öğretiminde net bir branşlaşmanın sağlanması belirli bir standardın yerleştirilebilmesi ve görevlendirilecek akademisyenlerin uzmanlık alanlarının netleştirilmesi için gerekli görülmektedir. Lisans, yüksek lisans, doktora ve doçentlik aşamalarının birbirleri ile uyumlu hale getirilmesi için aşağıdaki önerilerin de değerlendirilmesi gerekmektedir.

1. Turizm sektöründe faaliyet gösteren işletmeler ve meslekler; konaklama işletmeleri ve meslekleri, seyahat işletmeleri ve meslekleri, yiyecek-içecek işletmeleri ve meslekleri, rekreasyon işletmeleri ve meslekleri ve turist rehberliği mesleği olarak sınıflandıkları ve örgütlendikleri için turizm fakültelerinin bölümlerinin bu yapıya uygun olarak yeniden isimlendirilmesi ile böylece bölümlerin sektörle senkronizasyonu sağlanmalıdır. Bu amaçla turizm fakültelerindeki bölümlerin;
Konaklama İşletmeciliği
Yiyecek İçecek İşletmeciliği
Rekreasyon İşletmeciliği
Seyahat İşletmeciliği ve Turist Rehberliği isimleriyle yeniden açılması ivedilikle sağlanmalıdır,
2. Seyahat sektörünün oluşturduğu istihdam olanağının konaklama ve yiyecek içecek sektöründen daha dar olduğu düşünülerek “Seyahat İşletmeciliği” ve “Turist Rehberliği” bölümleri “Seyahat İşletmeciliği ve Turist Rehberliği Bölümü” adı altında birleştirilerek tek bölüm yapılabilir. Böylece bu bölüm mezunlarının iş ve meslek alternatifleri artırılmış olacaktır.
3. Turizm fakülte ve yüksekokullarından mezun olanların alınacağı turizmle ilgili birçok farklı isimle ve dağınık halde açılmış olan yüksek lisans ve doktora programlarının doçentlikte olduğu gibi sadece “turizm yüksek lisans programı” ve “turizm doktora programı” isimleriyle açılması sağlanmalıdır,
4. Turizm fakültelerinin içinde yer alan tüm bölümlerden mezun olanların “Turizm Yüksek Lisans Programı” ve “Turizm Doktora Programı” ve arkasından “Turizm Doçentliği” akademik süreçlerini takip edebilmeleri için turizm lisansüstü programlarının turizm fakültelerinin bünyesinde yer alan tüm bölümlerin öğretim üyelerinin içerisinde yer aldığı kendi içinde interdisipliner olan “TURİZM ANABİLİM DALI” olarak kurulmaları sağlanmalıdır. Öğrenciler bu lisansüstü programda kendi ilgi duydukları veya mezun oldukları bölümle ilgili dersleri seçerek ilgi duydukları alanda uzmanlaşabilirler. Tüm turizm lisans bölümleri, hocaları ile ve derslerin lisansüstü versiyonları ile “TURİZM ANABİLİM DALI” lisansüstü programlarında bulunmalıdır.

Bundan sonraki çalışmalarda araştırmacıların sektörde turizm diplomalıların istihdam edilme oranlarının ne olduğunu, turizmden sorumlu olan bakanlığın merkez ve taşra teşkilatında istihdam edilen memur ve idarecilerin ne kadarının turizm diplomasına haiz olduğunu araştırmaları tavsiye edilir. Bu çalışmalardan elde edilecek verilerle bu çalışmanın verileri bir araya getirerek, turizmde karar mekanizmalarında yer alan siyasilere ve bürokratlara ışık tutulabilir.

KAYNAKÇA

- Aydos, H. (1992). Türkiye’de Turizm Sektörüne İşgücü Yetiştirilmesi, Buna Yönelik Sorunlar ve Çözüm Önerileri, *Turizm Eğitimi Konferans- Workshop*, 9-11 Aralık, Ankara.
- Bayraktaroğlu, E. (2016). Akademik Turizm Bülteni, Eylül (17/9) <http://anatoliajournal.com/atb/2016/08/22/eylul-2016-179/>. 01 Kasım 2016.
- Birdir, K. (2002). Turizm ve Otel İşletmeciliği Eğitimi Alan Lisans Öğrencilerinin Turizm Endüstrisinde Çalışmayı Tercih Etmemelerinin Temel Nedenleri: Bir Nominal Grup Tekniği Araştırması, *Turizm Eğitimi Konferans-Workshop*, 11-13 Aralık, Ankara.
- Cankül, D. (2016). Turizm Diplomalı Nitelikli Personelin Sektöre Kazandırılmasında Ortak Akıl, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Eskişehir.
- Erbaş, A., Cankül, D. ve Temizkan, R. (2013). Turizm Personeli Meslek Yasası Girişimi: Tiyader Örneği, 14. Ulusal Turizm Kongresi 05-08 Aralık 2013 Kayseri, Erciyes Üniversitesi Turizm Fakültesi, Bildiri Kitabı, ss.1150-1162.
- Erbaş, A., Temizkan, R. ve Cankül, D. (2014). Türkiye’de Örgün Turizm Eğitiminin Önündeki Engellerle Mücadelede Tiyader ve Turizm Meslekleri ve Turizm Konseyi Meslek Yasası Taslağı” , 15. Ulusal Turizm Kongresi 13-16 Kasım Ankara, Gazi Üniversitesi Turizm Fakültesi, Bildiri Kitabı, ss.1301-1315.
- Erbaş, A., Temizkan, R. ve Cankül, D. (2015). Turizmde Nitelikli Personelin Sektöre Kazandırılması: Tiyader Modeli” I. Eurasia International Tourism Congress: Current Issues, Trends And Indicators, Vol. 3, pp. 615-622, Konya 28-30 May
- Erbaş, A., Temizkan, R. ve Cankül, D. (2016). National Tourism Planning Based On University Degrees And Tourism Professions: Tiyader Model, 6th International Interdisciplinary Business-Economics Advancement Conference (Conference Proceedings), ISSN: 2372-5885, May 9-13, Miami, Florida, USA.
- Erbaş, A., Cankül, D. ve Temizkan, R. (2016). “Turizm Diplomalıların İstihdam Sorunu” *Journal of Recreation and Tourism Research*, 3 (4) ss. 1-12.
- Hacıoğlu, N. (1985). Is Tourism Education Enough, *Milliyet Gazetesi*, 6 May, ss. 8.
- Kusluvan, S. ve Kusluvan, Z. (2000). “Perceptions and Attitudes of Undergraduate Tourism Students Towards Working in The Tourism Industry in Turkey” , *Tourism Management C*: 21, ss. 251-269.
- Pavesic, D. V. ve Breymer, R. A. (1990). “Jobsatisfaction; What is Happening to the Young Managers” , *Cornell Hotel and Restaurant Administration Quarterly*, C: 31, No: 1, ss. 90-96.
- Temizkan, R. Erbaş, A., ve Cankül, D. (2014). “Turizm Personeli Meslek Yasası Mümkün mü?” , *Journal of Recreation and Tourism Research*, Cilt: 1, No: 4, ss. 22-30.
- Temizkan, R. ve Cankül, D. (2015). 2023 Stratejik Hedefleri İçin Stratejik Sektör Turizmde Ortak Akıl (Ed. Temizkan, R ve Cankül, D). Esogü Basımevi, Eskişehir.
- Üngüren, E. ve Ehtiyar, R. (2009). “Türk ve Alman Öğrencilerin Umutsuzluk Düzeylerinin Karşılaştırılması ve Umutsuzluk Düzeylerini Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi: Turizm Eğitimi Alan Öğrenciler Üzerinde Bir Araştırma”, *Journal of Yasar University*, C: 4, No: 14, ss. 2093-2127.
- Yeşiltaş, M., Öztürk, Y. And Hemmington N., (2010). Tourism Education in Turkey and Implications for Human Resources. *Anatolia: An International Journal of Tourism and Hospitality Research* Volume 21, Number 1, pp. 55-71.